

Obilazak grada Petre, svjetskog čuda Srijeda, 7. travnja 2010.

Ponovno rano buđenje i polazak, jer je dalek put do čuvene Petre.

Prolazeći Ammanom i drugim usputnim gradovima primjećujem da su na svim državnim i javnim zgradama velike slike kralja Abdullaha II. Na slikama je kralj u različitoj odjeći. Negdje je u tradicionalnoj arapskoj nošnji. Na drugoj slici ima tipičnu jordansku maramu preko glave a odijelo civilno. Ili u generalskoj odori kao časnik jordanskih oružanih snaga.

Zanimljivo je da je sin kralja Husseina iz njegovog trećeg braka s Britanskom. Stoga su mu oči plave a crte lica više europske. Završio je najviše vojne škole u Velikoj Britaniji. Naslijedio je svog pokojnog oca na mjestu kralja nakon njegove smrti 1998. godine. Oženjen je mladom Palestinkom Ranijom (rođ. 1971.) koja je stigla u Jordan s obitelji kao prognanica za vrijeme Zaljevskog rata. Vrlo je zgodna, obrazovana i pametna te omiljena u svojoj zemlji. Okrunjena je za kraljicu a s kraljem Abdullahom ima dvoje djece. Slike s kraljevim portretom su velike i po nekoliko metara. Po kralju se nazivaju ulice, trgovi, jezera, mostovi, institucije kako je to već uobičajeno u monarhijama.

Vozimo prema jugu, prema Petri. Prolazimo pored džamija. Petra je izgrađena između 4. st. BC i 1. st. AD. Izgradili su ga Nabatejci,

narod koji je kasnije nestao, stopivši se s drugim narodima. Bili su poznati kao vrsni trgovci pa su putovali karavanama po tada poznatom svijetu, od Indije do Egipta i Rima. Opskrbljivali su tada svilom i začimima najveće gradove poput Damaska i Rima. Pokorili su ih Rimljani u drugoj polovici 1. st. gradeći svoj dio grada sukladno rimskoj arhitekturi. Nabatejci nisu bili ratnici pa su svoj mir plaćali novcem, nešto poput naših Dubrovčana. Petra pada u zaborav i ostaje nepoznata zapadnjacima sve do 1818. kada je ponovno otkriva zapadnom svijetu švicarski putopisac Burckhardt. Prerušen u arapa nagovorio je svog beduinskog vodiča da mu pokaže izgubljeni grad. Petra je poznata i kao ružičasto crveni grad po boji stijena u kojima su izgrađene brojne strukture.

Poznato je da su Nabatejci pokapali svoje mrtve u monumentalnim grobnicama koje su iskopali u stijenama radeći odozgo prema dolje. Postoji oko 800 grobnica koje su gradili prije smrti onoga koji će biti pokopan. Mrtve su pokapali s novčićem u ustima kako bi se našao pokojniku za plaćanje nakon smrti. Izgradili su svoje hramove i kazalište, a Rimljani su ostavili ulicu omeđenu stupovima. Veći dio grada stradao je u snažnom potresu 363. godine, ali i ono što je ostalo privlači brojne posjetitelje. U njemu su sve do polovice 20. st. živjeli Beduini.

Kako bi grad otvorili za posjetitelje njima je država sagradila nove kuće u blizini, te im dala pravo trgovine unutar povijesnog lokaliteta.

Do ulaska u kanjon ima 600 metara. Neki odlaze jašući na konjima uz napojnicu vlasniku od 1 JD. Posjetitelji koji teže hodaju ili su bolesni mogu iznajmiti manju konjsku zapregu na dva gumena kotača. Konji u laganom kasu prolaze kanjonom do grada podižući za sobom prašinu.

Unutar staroga grada posjetitelj može koristiti deve za razgledavanje i lako savladavanje udaljenosti. Prije ulaza s obje strane puta vide se čudne kamene stijene isklesane u divovske kvadrate. Vide se i prve grobnice. Najimućniji Nabatejci imali su velike grobnice s isklesanim prostorijama za mrtvo tijelo, te onima za pripremu tijela za pokop.

Kanjon je dug 1.200 metara a prolazi vijugajući između dviju strmih strana visokih i do sto metara. Boje stijena su različite, pretežito crvene. S obje strane stijene, pri njenom dnu, isklesali su kanale za dovod vode u grad iz spremnika za vodu. Na jednoj stijeni raspoznaje se lik Nabatejca kako vodi devu s teretom. Nešto dalje deve u nizu predstavljaju karavanu.

Pri kraju kanjona počinje se nazirati proširenje na čijem pročelju je isklesana zapanjujuća građevina nazvana riznicom. Ime je dobila po vjerovanju Beduina da se u njoj krije faraonovo blago. Međutim, radi se o grobnici najvećeg nabatejskog kralja Aretasa IV koji je živio od 9. god. BC do 40. AD.

Mauzolej je visok 40 metara. Čini se da je građevina na kat. No, radi se samo o fasadi. Prostorije su samo u prizemlju, središnja za grob a sporedne za obrede. Uloga stupova nije nosivost građevine već ukrasna. Spuštajući se dalje niz kanjon dolazimo do mjesta s amfiteatrom za 4.000 gledatelja, kojeg su Rimljani proširili i povećali. U amfiteatru su se odvijale borne gladijatora. Iznad su grobnice. Inače, grad je imao i do 25.000 stanovnika. S druge strane u stijenama, koje se visoko uzdižu, nalaze se uklesane prostorije za život obitelji. Na istoj strani, još više, nalazi se velika dvorana koju nazivaju sudnicom. Crveni strop u deset metara visokoj dvorani je doista prelijep. Ispod ove građevine nalaze se zidane

prostorije čija prava namjena nije poznata. Kažu da je to možda bio zatvor, a ja bih rekao dobro čuvane riznice bogatog trgovačkog grada. Do toga su kraljevske grobnice s kojih zapanjuje pogled na grad. Veličanstveno isklesane fasade i prostorije u stijeni.

Sada već široka glavna ulica kroz grad lagano zavija prema dnu doline. Na početku je s desne strane ostatak hrama posvećenog nimfama, na sjecištu dolina primajući vodu iz više rezervoara. Uz ostatke hrama je i vječno zeleni divlji pistacio za kojeg se procjenjuje da je star oko 500 godina. U njegovom vječitom hladu neki Beduin smjestio je svoju malu trgovinu sa sokovima.

Uskoro ulazimo u rimski dio grada. Ulica *kardo* popločana je velikim kamenim pločama omeđena brojnim visokim stupovima spušta se prema glavnom hramu posvećenom božici Uzza (Afroditi) koji datira iz 1. st. Prije njega na pola puta široko stepenište vodi do velikog hrama. U dnu doline ponovno se nalaze isklesane grobnice i

nastambe. Petra je nevjerojatan spoj prirodnog fenomena i njegove ljepote te ljudske upornosti. Uz put pod šatorima i u stijenama beduinske trgovine i restorani.

Za povratak do autobusa pješice treba dobar sat. Na parkiralištu stotine autobusa čeka svoje putnike. Nastavljamo pustinjским autoputom prema najjužnijoj točki Jordana, gradu Aqabi na Crvenom moru.

Spuštamo se u pustinju Wadi Rum (Vadi Ram). Iz pijeska se izdižu visoka brda a čitav krajolik izgleda gotovo nestvarno. Ubrzo stižemo na obalu Crvenog mora. Ovdje granica dijeli dva grada. Na jordanskoj strani je Aqaba, a na izraelskoj Eilat. Klima je primorska. Stigli smo u kasnim večernjim satima. Obilazimo tržnicu sa začimima. Smješteni smo u hotelu Movenpick s pet zvjezdica. Nemamo dovoljno vremena uživati u svim pogodnostima koje nudi ovaj prekrasan novi hotel. Apartman je božanstven, kao i hrana koja se nudi za večeru i doručak.

prof.dr.sc. Darko Ropac